

פניני הדרך היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדרך היומי

חגיגה כה- יבמות ה | פרשת ויקרא | גליון מס' 114

דף כה. 80

עוד נציין בהקשר לזה מש"כ בהערות הגרי"ש אלישיב שם: מפני שרצועה של כותים מפסקת. רש"י מפרש דהיינו רצועה של ארץ העמים וע"כ אית לה טומאת ארץ העמים, ועי' משנה למלך (פי"א מהל' טו"מ ה"ו) שהקשה עליו דדבר זר ורחוק הוא שיהיה רצועה של חו"ל מפסקת בין הגליל ליהודה, ועוד הקשה עליו דבסמוך לא"י לא גזרו על אורה כדאיתא בתוספתא אהלות (פי"ח ה"א). אמנם יעויין בר"ח שמפרש דברי הגמ' שאי"ז משום טומאת ארץ העמים אלא משום דמדור הכותים מטמא כארץ העמים. ויעויין ברמב"ם (שם ה"ז) שכתב דמקום ששכנו בו גויים בא"י הרי זה מטמא כארץ העמים, וכתב באור שמוח ע"ז דמקורו מסוגיין דרצועה של כותים מטמאית.

והנה ברמב"ם לא הביא הך דינא דבגליל אינם נאמנים על טהרת יין ושמן, וסתם דבריו דע"ה נאמנים בטהרת קדשים, ועי' ליקוטי הלכות שהקשה אמאי השמיטו ונשאר בצ"ע. והיה מקום לומר דהנה מבואר בגמ' דהא דבגליל אינם נאמנים משום דרצועה של כותים מפסקת וכשיבוא אליהו יטהרנה, וא"כ אפשר לומר דהרמב"ם לא נקט אלא ההלכות שנוגעים למעשה (עי' לעיל י"ז ע"א), והך הלכה דנאמנות על הקדשים אינו נוגע בזמן הזה ורק לעתיד לבוא, ואז יבוא אליהו ויטהר אותה רצועה. מיהו יש לדחות בזה, דהא מעיקר הדין לא תליא בנין ביהמ"ק בביאת המשיח בב"א, אלא דשרי לבנות את ביהמ"ק קודם שיבוא אליהו ויטהרנה, וא"כ עדיין שייך אף בזה"ז הך חילוק בין יהודה לגליל.

ואפשר ליישב בהקדם דנימא דהרמב"ם פירש סוגיין כדברי הר"ח, דהנה כתב הרמב"ם (פי"א מהל' טו"מ ה"ט) מדור עכו"ם שחרב הרי הוא בטומאתו עד שיבדק, והראב"ד השיג עליו, א"א במשנה שנינו רשב"ג אומר עיר של עכו"ם שחרבה אין בה משום מדור העכו"ם ואין עליו מחלוקת ואולי יש הפרש בין עיר שחרבה למדור שחרב. ועי' כסף משנה שם שתמה עליו מהיכן הוציא לחלק בין עיר העכו"ם שחרבה למדור עכו"ם שחרב. ובמשנה למלך מבאר שם, דדוקא בעיר שחרבה כולה אין בה משום מדור העמים לפי דכיון שנחרב הכל מצויים שם חיות וגוררים הנפלים, אבל במדור שחרב ונשאר העיר ביישובה לא שכיחי חיות ומש"ה טמא משום מדור העמים.

מפני שרצועה של כותים מפסקת- וברש"י: רצועה של ארץ העמים וכו' ע"כ- בשו"ת שבט הלוי (חלק ב' סי' ר"ט) נשאל מהגאון ר' יוסף ליברמן שליט"א, דבימינו האידך מותר הכהן לנסוע מיהודה לגליל לעבור דרך אותה רצועה, כיון דפסקינן שו"ע יו"ד סי' שע"ב דכהן אסור לנסע לארץ העמים, ורצה הגאון השואל הנ"ל לומר דאולי הותרה הגזירה כיון שעתה אין יושבים שם. וגם כתב השואל לצדד דלדעת השאלות (שבתוס' ע"ז י"ג) דגם לשאר מצות שרי לצאת, הה"ד דלסחורה מותר, עפ"י מש"כ ר"ת שבאו"ח (סי' רמ"ח ס"א) שכל שהולך לסחורה או לראות פני חבירו חשיב דבר מצוה.

והשיב לו הגר"ש וואזנר (שם): אפי' יהיבנא לכ"ת דגזרו על הרצועה כעין טומאת ארץ העמים ממש בכל פרטי, גם לענין איסור טומאת כהנים, מ"מ יראה דבזמן הזה דאבדו הכותים משם, לא שייך זה, עפ"י המבואר ברמב"ם (פי"א מטו"מ ה"ז) מקום ששכנו בו עכו"ם בא"י, ה"ז מטמא כארץ העמים, עד שיבדוק שמא יקברו נפלים - והיינו דדעת הרמב"ם דמדורת העכו"ם שחששו מפני נפלים, יש לו כל דרגת טומאת ארץ העמים, לענין אורה וכו' כמש"כ במש"ל"מ שם, אמנם עצם טומאת ארץ העמים, לא שייך כלל בא"י עפ"י משנתנו ריש פ"ח דמקואות, ועוד דהא כתבו תוס' נזיר (נ"ד ע"ב ד"ה ארץ העמים) דעיקר הגזירה מפני מתי מבול (שהי' רק בחו"ל כדאיכא סוף זבחים), או מפני רוב מישראל שנהרגו בחו"ל, - וזה לא שייך כלל בא"י, - אלא טעם הרצועה מפני נפליהם, - וכן מבואר מדברי רבינו חננאל בחגיגה שם יעש"ה [וכן העירו אותי מדברי הכפתור ופרח (פרק יו"ד) דטומאת הרצועה משום מדור העכו"ם].

והשתא דאתינא להכי, הא כ' הרמב"ם שם ה"ט מדור העכו"ם שחרב הרי הוא בטומאתו עד שיבדק, וכ' הראב"ד ששינוי במשנה עיר של עכו"ם שחרבה אין בה משום מדור העכו"ם ואין עליו מחלוקת, וכ' לחלוק בין עיר למדור. - וכ' מל"מ דכן מבואר בר"ש לחלק דעיר שחרבה בטל טומאת מדור הגויים דלא ככ"מ שם. - וא"כ כיון שלא גזרו על הרצועה רק מטעם מדור - וחרב הישוב שלהם לגמרי, הרי בטלה הטומאה מעיקר הדין - וזה נכון בס"ד.

אמר ריב"ל דאמר קרא ויאסף כל איש ישראל וכו' הכתוב עשאן כולן חברים - בירושלמי כאן דרשו ממש"ג "כעיר שחברה לה יחדיו" שהכל נעשו חברים בשעת הרגל. ואילו בירושלמי בפרק מרובה דרשו: כעיר שחברה לה יחדיו, עיר שמחברת את ישראל זה לזה. ולכאורה הם ב' דרשות חלוקות.

וכתב המהר"ץ חיות בנדה (דף לד) דבאמת ב' דרשות הירושלמי ענין אחד הם. והוא עפ"מ"כ הרמב"ם במורה נבוכים (ח"ג פמ"ג) וז"ל, אבל ימים טובים המה כולם לשמחה ולקבוץ שיש בהם הנאה שבני אדם צריכין עליהם ויש מהם תועלת בענין האהבה שצריכה שתהיה בין בני אדם בקיבוצם המדיני. עוד כתב בהפעולות ההוא, והתאהב בני אדם וחברתם קצתם לקצתם, ע"ש.

וכבר אחז"ל גדולה לגימיה שמקרבת את הרחוקים ומשרה שכינתו על נביאי הבעל. וכן הדבר להיפוך שגדול הפירוד שנעשה ע"י שמונע אדם את עצמו לאכול אצל ישראל חבירו, ובפרט אם זה מצד שאינו נאמן אצלו על המעשרות ועל הטהרות, והנה עיקר הסיבה לעליית רגל משום לחבר לבות ישראל זה לזה, אבל עדיין לא תושג המטרה אם לא יהיו נאמנים זה לזה לטהרות, וראו חז"ל עצות מרחוק להשבית המונע, שלא יבא השטן לרקד ביניהם בימים הקדושים הללו לגרום שנאה ופירוד הלבבות, ועשאו כל ישראל חברים בשעת הרגל, ולכן האמינו אז גם עמי הארץ על יינם ושמונם, ומפני זה הרשות לחבר ולע"ה לאכול יחדו, וע"י כן תגדל האהבה ויתחברו הלבבות זה לזה.

הפותר את חביתו וכו' וחכ"א לא יגמור וכו' - הגאון ר' יוסף ענגיל זצ"ל בספרו בית האוצר (מערכת א' כלל סט) דן לגבי טומאה אם שייך מצב כזה שלא יכולה הטומאה לחול כעת בפועל, ורק אח"כ חלה על למפרע ע"ש באריכות בזה וכתב: וע"ע בחגיגה (דף כ"ו ע"א) במשנה: הפותר את חביתו והמתחיל בעיסתו על גבי הרגל (חבר שפתח את חביתו למכור יין בירושלים ברגל וכל הבא ליקח ממשמש ואף עמי הארץ ממשמשים) ר' יהודה אומר יגמור וחכ"א לא יגמור (אחר הרגל אעפ"י שברגל הן טהורין לא שטהרתן טהרה אלא שברגל הכל חברים אבל לאחר הרגל מוגעו טמא למפרע, רש"י) עכ"ל המשנה, ומוכח דשייך חלות טומאה למפרע, אעפ"י שבשעת המגע לא קיבל טומאה, דטעמא דר' יהודה נמי דפליג הוא רק משום דהתירו סופן משום תחלתן, דאי לא שרית ל"י לגמור אף הוא לא יפתח ולא יהי' מוזן מצוי לעולי רגלים וכפירש"י שם עש"ה. אבל בגוף הדבר מודה ר' יהודה דשייך טומאה למפרע, ואעפ"י שלא חלה בשעתה.

ואולם מלשון רש"י שכתב: לא שטהרתן טהרה כו', מוכח קצת דהטומאה חלה גם בשעתה, אלא דנדחית, והוא ענין דחי' [וע"ש עוד ברש"י ד"ה מעבירין], ואין ראוי מכאן אלעלמא דתחיל טומאה למפרע היכא שלא הי' לה חלות בשעתה כלל וכלל.

וע' ביצה (דף י"א ע"ב) דאמר שם, דטעמא דר' יהודה הנ"ל משום דהתירו סופן משום תחלתן. ופריך פשיטא, ומשני מהו דתימא טומאת ע"ה ברגל כטהרה שוויה רבנן, ואף על גב דלא התחיל נמי קמ"ל, וברש"י מהו דתימא טומאת ע"ה ברגל

וכיון שנתבאר דדעת הרמב"ם דרצועה של כותים מפסקת סיבת הטומאה הוא משום דהוה מדור העמים, א"ש אמאי השמיט הרמב"ם הך חילוק בין יהודה לגליל, דכיון דקאמר רשב"ג דעיר שחריבה אין בה משום מדור העכו"ם, וע"כ בזמן הזה דליכא שם מדור העכו"ם ליכא טומאה ואין חילוק בין יהודה לגליל.

והיה מקום לתרץ קושיית הראב"ד אמאי לא פסק הרמב"ם כרשב"ג וא"צ לחלק בין מדור העכו"ם לעיר של עכו"ם, דהוה קשיא ליה להרמב"ם בסוגיין מאי מקשינן אחברייא מדכן בגלילא והוצרך לתרץ שכשיבוא אליהו ויטהרנה הא אפשר לומר דלכשיחרב יהיה טהור, וע"כ סבר הרמב"ם דמבואר בסוגיין דאין הלכה כרשב"ג ומדור העכו"ם גם אחר שנחרב הרי הוא בטומאתו. מיהו אי נימא כן נצטרך לומר דגם אחר שנחרב מדור הכותים נשאר בטומאתו, וא"כ הדק"ל אמאי השמיט הרמב"ם הך דינא דחלוק יהודה וגליל. ע"כ. וע"ע מקדש דוד (סי' לו).

דף כה: ע

אבל בשני מינין אין לומר ברירה וכו' ונמצא חבר זה מחליפה לו ועובר בלפני עור לא תתן מכשול ע"כ - והקשה בשו"ת מחנה חיים (ח"א סי' מזה) דלכאורה הרי עכ"פ יש לאח הע"ה החצי, וא"כ הוי רק מרבה באיסור ולא הוי לפני עוור.

והביא מדברי השיטמ"ק בב"מ (דף ה') בד"ה דאלת"ה אנו חיותא לרועה היכי מסריי הא עברי משום לפני עור לא תתן מכשול, וז"ל: פי' אף על גב דהיכא דאית ל' בהמות מדידי דבלאו דידן מצי ליה איסורא, לית בי' משום לפני עור כדאיתא בפ"ק דע"ז, מ"מ אין לנו לגרום איסורא, דמסייע ידי עוברי עבירה איכא, והכא נקטי' קרא לרוחא דמילתא עכ"ד בשם הריטב"א.

היוצא מדברי השיטמ"ק בשם הריטב"א, הגם דהגמ' מזכירה לפני עור, בכל זאת יוכל להיות הכוונה על מסייע ידי עוברי עבירה, דהוא המסתעף מן לאו דלפני עור, אם התורה הקפידה שלא ליתן מכשול למי שסוגרו עיניו מן התאוה, אז הוסיפו חכמים שלא לסייע לעוברי עבירה.

ובזה יובנו דברי רמב"ם בפרושו (פ"ה דשביעית משנה ו') שכי' וז"ל אמר הכתוב ולפני עור לא תתן מכשול, ר"ל מי שסגרה עיניו התאוה ויצה"ר, אל תעזור אותו להוסיף בעורונו ותוסיף להרחיקו מן היושר, ומפני זה אסור לעזור לעוברי עבירה ולא יתקנו להם כלים אבל ראוי לקלקל להם עכ"ל.

ביאור הדברים, שכל טעם דלפני עור הוא שלא להיות עור להוסיף בעורונו ולהרחיקו מן היושר, שע"י העזר יבא לידי פעולה הרעה אשר יצה"ר מסית אותו ומסמא לו עינים, וממילא ידעי' שאסור לסייע ידי עוברי עבירה, ולכן שם למכור לו כלים למלאכה או למכור לו פרה חורשת בשביעית אסור ממנ"פ, אם אין לו כלים או פרה הראוי' למלאכת איסור א"כ יש לאו דלפני עור, ואם יש לו כיון דצריך ודאי לאיסור א"כ יש עכ"פ מסייע ידי עוברי עבירה ועיי' בר"ש משנה ח' ועיי' ברמב"ם פ"ח מה' שמיטה ודו"ק.

ולפי"ז א"ש דברי רש"י הנ"ל כאן, דיש כאן מסייע לידי עבירה, והוה בכלל לאו דלפני עור ודו"ק.

טעמים, דידוע דנחשת יותר קשה מזהב, ועוד אפשר דהציפוי של נחשת היה יותר עב מהציפוי זהב ע"כ. וע"ע בכרתי ופלתי יו"ד (סי' מ"ג ס"ק ה').

✧ מסכת יבמות ✧

✧ דברי פתיחה למסכת ✧

כתב בהק' לס' חשוקי חמד עמ"ס יבמות: בתוספות (מועד קטן דף כח ע"ב ד"ה בלע) כתבו בשם הרב רבי יעקב מאורליינ"ש, שלכן התחיל רבי את סדר נשים, בחמש עשרה נשים, אף על גב דאתחיל בפורענותא לא מתחיל, כדאמרינן ביש נוחלין (ב"ב דף קח ע"א) ותירץ דסומכין פורענות דמועד קטן אצל פורענות דיבמות, דסמכין פורענותא לפורענותא, ונחמתא לנחמתא.

אמנם יש לדעת שרק "העטיפה" של יבמות נראית פורענות, אבל בעומק הדברים כולו רחמים, וכדי לבאר הדברים נביא מעשה שהיה: יהודי השיא את בתו לחתן תלמיד חכם, ושבועיים לאחר החתונה נפטר ל"ע החתן, ולא זו אף זו, שהטרגדיה היתה כפולה ומכופלת, כי החתן השאיר אח קטן בן ארבע שנים, והכלה הטריה הייתה צריכה כעת להמתין תשע שנים, עד שהקטן יהיה ראוי לחליצה, טרגדיה שעל פניו נראית כפורענות מהקשות ביותר. בצר לו נכנס אבי הכלה למורו ורבו בעל היסוד העבודה, ודמעתו על לחיו, מה פשעי ומה חטאתי שהקב"ה העניש אותי בצורה נוראה כזו.

ענה לו רבו, האמת שכל הסיפור שלך הוא רחמים גדולים, ואסביר לך, על הבת שלך נגזר בשמים שלא תנשא אלא בגיל שלושים, וכעת תחשוב מה היה קורה לולא הסיפור שלך, הרי היו מציעים לך שידוכים, וכל השידוכים היו נופלים מכל מיני סיבות צדדיות, ואז אתה ואשתך הייתם מתהפכים בלילה על מיטתכם למה כולם משיבים תשובה שלילית, על בתכם המשכילה המעוטרה בכל מדה נכונה, ולא עוד אלא שכל העיר היו מדברים שאם יש לו בת מבוגרת כזו, מסתמא יש איזה מום נסתר, וכל השידוכים שכל הילדים שלכם היו נעצרים, והייתם למשל ולשנינה בפי כל הבריות.

מה עשה הקדוש ברוך הוא ברוב רחמיו וחסדיו, הביא לכם טרגדיה כזו, וכולם כעת יודעים למה בתכם אינה יכולה להנשא עד גיל שלושים, וכל השידוכים של הילדים האחרים יצליחו בעזרת השם, ולא תהיו לשיחה בפי כל הבריות, כלומר שעל ידי הטרגדיה הזו, למעשה הציל הקדוש ברוך הוא בזה את כל משפחתכם מצער נורא הרבה יותר גדול.

האב יצא שמח וטוב לב מביתו של היסוד העבודה, כלומר מה עשה היסוד העבודה, הוא רק פתח לו את העטיפה של היגון, והראה לו שמתחת העטיפה של היבמות והצער והיגון יש רחמים גדולים.

✧ דף ב: ✧

בתו איידי דאתיא מדרשא חביבא ליה ואקדמי - בשו"ת חות יאיר (סימנים ח' - י"א) דן ופלפל בארוכה בהא דאיתא במגילה (ג' ע"ב) עבודה ומקרא מגילה, מקרא מגילה עדיף, ועיי"ש שהוא מחמת פרסומי ניסא, ונחלקו גדולי הפוסקים אי

כטהרה שוויה דאסמכינהו אקרא כאיש אחד חברים, וטעמא דר' יהודה משום דלא הדרא חיילא, ואף על גב דלא התחיל על גבי הרגל למוכרה ואירע שנגע בה ע"ה קאמר נמי ר' יהודה דיגמור, קמ"ל דמשום תחלתן הוא (וע"כ בעי' דוקא התחיל) עכ"ל, וא"כ מוכח מלשון רש"י הנ"ל איפכא, דאילו הי' נחשב ברגל כטהרה גמורה לא הי' מטמא אחר הרגל, ואף על גב דרק טומאת רגל הוא דטהרו רבנן, והיינו משום דכיון דהטומאה לא חלה בשעתה תו לא הדרא חיילא וכמ"ש רש"י ז"ל בלשוננו, וטעמא דר' יהודה משום דלא הדרא חיילא כו' ובאתי רק להעיר.

עוד נציין שבס' ברכי יוסף לרבינו החיד"א זצ"ל (או"ח סי' ע"א) הביא בשם ספר מוצל מאש שנסתפק במי שהי' מתפלל או מברך בהמ"ז ושמע שמת לו מת, דהוא אונן עליו, אם יכול לגמור תפילתו או ברכתו, והביא מפלוגתת ר"י וחכמים כאן בהפותח את חביתו והמתחיל בעיסתו ע"ג הרגל, דלחכמים דהלכתא כוותיהו לא יגמור, הרי אף דברגל טומאת ע"ה כטהרה חשובה, וכבר ברגל פתח חביתו והתחיל בעיסתו, ומ"מ לא יגמור, והה"ד לנד"ד עכת"ד.

✧ לסיומא דמו"ק ✧

✧ דף כז: ✧

אמר ר"א, ת"ח אין אומר של גיהנום שולטת בהן וכו' - המהרי"ט (ח"א סי' ק') תמה, דהא בכמה דוכתי מבואר דעונש ת"ח חמור יותר משל כל אדם וכדאיתא דהקב"ה מודקדק עם סביביו כחוט השערה. ועוד הא אמר רבא (יומא עב ב) לרבנן במטותא מינייכו דלא תירתו תרי גיהנום.

ותירץ עפ"י המבואר בחולין (קכז א) על סלמנדרא [ע"ש ברש"י] דיש לך בריות גדלות באויר שבאור אלמלי עולות לאויר מיד מתות, והוסיף דאמרו לו על דם סלמנדרא דא"א ללקטו רק כשהוא בתוך האש ושוחטין אותו שם, אבל כשיוצא לאויר מיד מת ונבלע דמו, ומעתה י"ל דבזה נמשל הת"ח לסלמנדרא, דכל זמן שהוא בתוך האש של תורה מתקיים, דתורה בעידנא דעסיק בה מצילתו מן החטא, אבל כשיוצא מן האש של תורה, ח"ו יכשל ויענש יותר מכל אדם.

אמר ר"ל אין אור של גיהנום שולטת בפושעי ישראל ק"ו ממוזבח הזהב וכו' - בספר פנינים משלחן הגר"א (פר' קרח) הביא בשם הגר"א שהקשה, דא"כ ח"ו פושעי ישראל שוין עם ת"ח. וכתב דמשו"ה אמר רבי אבהו אין אור שולטת בהן, היינו שהאור קופץ מיד מבשרו וכמו בדבר הנמשח בדם הסלמנדרא, משא"כ בפושעי ישראל כפי הק"ו ממוזבח הזהב שלא נחסר, ה"נ פושעי ישראל אף על גב שנתונים באש אינם כלים, ע"כ.

מה מוזבח הזהב שאין עליו אלא כעובי דינר זהב וכו' - התשב"ץ בתשובותיו (ח"ג סי' ע') תמה מדוע לא הפליגו כן גם על מוזבח הנחשת שלא שלט בו האור אשר היה אש תמיד בו, ותירץ דשאני מוזבח הנחשת שהיתה בו אש של מעלה, והיה הכל מעשה נסים.

ובשו"ת מהר"ם מינץ (סי' פ"ז אות ו') ג"כ נשאל אמאי לא נקט ר"ל מוזבח הנחשת, ותירץ דהמוזבח הנחשת לא היה מכוסה מלמעלה, והוסיף דאפילו לסברת השואל לא קשה מכמה

ללבוש בגד של ד' כנפות ולהטיל בו ציצית. ותירץ דכתב המרדכי והביאו הב"י או"ח (סי' י"ג) ובמג"א שם (סק"ח), דאין איסור כלל ללבוש טלית בלי ציצית, אלא אחרי שכבר לבשו, חל עכשיו עליו חיוב מצות עשה להטיל בו ציצית, ולכן אם הוא אנוס מלהטיל בו ציצית, כגון שאין לו בעיר זו ציצית או שהוא שבת שאינו יכול לקשור בו ציצית, מותר מה"ת ללבוש ולא להטיל בו ציצית, א"כ שפיר שייד לומר עשה דציצית דוחה ל"ת דכלאים, דאם נימא דלא ידחה, א"כ אחרי שלבש בגד זו של פשתים לא יוכל להטיל בו ציצית וילבשו בו ציצית, וא"כ שוב אמרינן דעשה דוחה ל"ת ויוכל להטיל בו ציצית.

ועל פי זה כתב דכל זה הוא דוקא כשהבגד הוא שעטנו עם הציצית, אבל אם הבגד בעצמו הוא כלאים, שיש בו צמר ופשתים, ל"ש בו לומר דעשה דציצית דוחה ל"ת דכלאים, דהכא הרי אסור לו ללבוש בגד זה מיד, והרי יכול שלא ללבוש אותו, ובכה"ג ל"א עדל"ת, דדוקא בבגד פשתן דיכול ללבושו בלי ציצית, ואין חיוב ציצית חל עליו רק אחרי שילבשו כנ"ל ממרדכי, אז דוחה להל"ת דכלאים, אבל כשהבגד בעצמו יש בו שעטנו, הרי אסור לו כבר ללבושו.

דף ה. ה.

תייתי ממילה כו' שכן כרת - הקשה בשו"ת חתם סופר (יו"ד סי' רמ"ט) פריעה תוכיח, דאמרינן לקמן (דף ע"א ע"ב) דלא ניתנה פריעת מילה לאאע"ה אלא מהלל"מ דמל ולא פרע כאילו לא מל ודוחה שבת, וכיון דלית' בכלל פרשת אאע"ה לכאו' אין בה כרת, ואעפ"כ דוחה שבת.

ועוד הקשה במה דאמרו הכא וכן בשבת (קל"ז ע"ב) מה למילה שכן נכרתו עלי' י"ג בריתות, וק"ג כנ"ל דלית' מפריעה דנתחדש רק אחר כך ולא נכרתו עלי' י"ג בריתות ואעפ"כ דחייא שבת מהלל"מ.

ויצא לחדש בזה דאחרי שנתנה מצוה פריעה, הרי הוא בכלל מצות מילה של אאע"ה, וחייבין עליה כרת, ונכרתו עלי' ג"כ י"ג בריתות, וזה תו"ד: דמילה אין פרושו הכא לשון כריתה וחיתוך, ואז אין הפריעה בכלל, אלא מילה הוא לשון הסרה, כמו ומל ד' ה"א לבבך (דברים ל' ו') ותרגם אונקלוס ויעדי טפשות לבך, הרי דמילה הוא ענין הסרה, וכשנתנה מילה לאאע"ה היתה הברית שייסיר ערלתו, ומהו גדר הערלה, זה ניתן לנותן התורה, שבתחלה היתה הערלה רק העור הקשה, ועור הרך התחתון אינו בכלל הערלה, וכששוב נצטוו על הפריעה, הרי גם עור רך הלזה בכלל ערלה, ומצווים אנו למולו ולהסירו, ושפיר קאמר הכא מה למילה שכן כרת, שגם על הפריעה חייבים כרת.

ועל פי זה כתב דגם במי שחוזר על ציצין מעכבין את הפריעה, מברך אקב"ו על המילה, דכפי שהתבאר כנ"ל גם הפריעה הוא בכלל המילה, ויכול לברך אקב"ו על המילה ע"ש.

גליון זה יוצא לאור ע"י שיעור הדף היומי' בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארו 4 ביתר.

מידי ערב נמסר שיעור בצורה רוטמה ובהירה בשעה 7.00 בערב ניתן לשמוע את השיעורים בקול הלשון' במס' 03-617111 להקיש *7 ואז קוד 966339 שלווחה 6 ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל: K0504166339@gmail.com

האי קדימה היינו כשיש שהות בידו לעשות רק א' מהם מהו לבטולי הא מקמי הא, או דאיירי לענין לאקדומי שיש להקדים מקרא מגילה לפני עבודה מפני פרסומי ניסא, אבל כשאין שהות לשניהם רק לאחד מהם, העבודה דוחה למקרא מגילה.

וכתב החות יאיר (בסי' י"א) דעכ"פ זה מצאנו לכו"ע דמפני החשיבות יש להקדימו, ולא כמי שאמר שאין שום מעלה להקדים מחמת פרסומי ניסא, דהא חזינן הכא דקאמר דמחמת דחביבא ל' בתו דאתיא מדרשא, אקדמה לפני אמו שמפורשת בקרא, וכיון דחביב לאדם זכרון הנס והישועה בודאי ה"נ יש להקדימו לפני מצוה אחרת, ע"ש.

דף ג. ה.

וכל שאינו עולה לייבום אינו עולה לחליצה - בגמ' מבואר דאבא שאול ס"ל דמצות חליצה קודמת. והרמב"ם פסק כחכמים דמצות יבום קודמת, והשו"ע באבן העזר (ריש סימן קס"ה) הביא ב' דעות וברמ"א שם הביא דעת הטור בשם ר"ת דאין מניחין אותן להתייבם אא"כ ניכר וידוע שמתכוונין לשם מצוה. (ועיין בשו"ת שבות יעקב ח"ג סימן קלה)

ובמקום שהיבם או היבמה חרשים דחליצתם פסולה, דעת הבית מאיר על אבה"ע (סימן קס"ט סוף סעיף ל"ד) וכן השבות יעקב (ח"ג סימן קלה וקל"ו) דחייב ליבם. והבית מאיר שם כותב שהיבם יכול לגרש את היבמה אח"כ אפילו בע"כ שאין חרם רבינו גרשם לגרש בע"כ באופן כזה.

וגם הבית מאיר כותב שאם יש להיבם כבר אשה מותר להתחתן עם היבמה שאין חרם רבינו גרשם בכהאי גוונא. ועיין באה"ע (סימן א' סעיף י') שפסק המחבר דלא החרים רבינו גרשום על הנושא אשה על אשתו במקום יבום, והרמ"א שם בשם הגהות מרדכי חולק. ולכאורה כוונת הבית מאיר דהרמ"א יודה דלא נאמר חרם דר"ג במקום עיגון היכא דלא שייך חליצה. וכ"כ בשו"ת שערי דעה סימן קי"א.

אבל בשו"ת דברי חיים (אבן העזר ח"א סימן ק"א) כותב, שאף שיבם מותר ליבם היבמה אף שיש לו כבר אשה, אבל צריך לגרשה מיד אחר היבם.

דף ג. ה.

אימור דאמרינן אתי עשה ודחי לא תעשה לא תעשה גרידא לא תעשה שיש בו כרת מי דחי - בטעם הדבר דעשה דוחה לא תעשה אך אינו דוחה לא תעשה שיש בו כרת, כתב בישועות יעקב (בקונטרס אחרון להלכות פסח), דכל ענין עשה דוחה לא תעשה הוא משום דבעושה המעשה לצורך מצוה הוי כשווג על הלאו, ובאיסורי לאוין פטור על השווג כמו שכתב הר"ן בחידושו לסנהדרין פרק ד', אבל באיסורי כרת דגם בשווג חייב חטאת, א"כ שפיר אין העשה דוחה לא תעשה.

דף ד. ה.

דכתיב לא תלבש שעטנו גדילים תעשה לך - וכן נשאר במסקנא (לקמן ה' ע"ב) דמהא דעשה דציצית דוחה ל"ת דשעטנו, ילפינן בעלמא דעשה דוחה לא תעשה.

ועיין בהגהות הגרעק"א (או"ח סי' י"א במג"א סקי"ג) שהקשה דלכאו' ל"ש עשה דוחה ל"ת רק בעשה שהוא מחויב לעשות כגון השבת אבידה, וכבוד או"א, אבל כאן הרי הכא אין מחויב